

Utkast till budgetplan 2025

Finanspolitiken

FINANSMINISTERIETS PUBLIKATIONER – 2024:52

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

Finansministeriets publikationer 2024:52

Utkast till budgetplan 2025

Finansministeriet

Finansministeriet Helsingfors 2024

Julkaisujen jakelu

Distribution av publikationer

**Valtioneuvoston
julkaisuarkisto Valto**

Publikations-
arkivet Valto

julkaisut.valtioneuvosto.fi

Finansministeriet

This publication is copyrighted. You may download, display and print it for Your own personal use.
Commercial use is prohibited.

ISBN pdf: 978-952-367-856-9

ISSN pdf: 1797-9714

Layout: Statsrådets förvaltningsenhet, publikationsverksamheten

Helsingfors 2024 Finland

Utkast till budgetplan 2025

Finansministeriets publikationer 2024:52		Tema	Finanspolitiken
Utgivare	Finansministeriet		
Utarbetad av	EU-sekretariatet		
Språk	svenska	Sidantal	37

Referat

Medlemsstaterna i euroområdet tillställer i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 473/2013 (förordningen om gemensamma bestämmelser för övervakning och bedömning av utkast till budgetplaner och säkerställande av korrigerande av alltför stora underskott i medlemsstater i euroområdet) EU sina utkast till budgetplaner för det kommande året (Draft Budgetary Plan, DBP) senast den 15 oktober.

Utkasten till budgetplaner ingår i EU:s samordnade tillsynsförfarande som genomförs varje höst. Utkastet till budgetplanen inkluderar uppgifter om makroekonomiska prognoser och antaganden, målen för den offentliga ekonomin, inkomst- och utgiftsprognoserna då politiken förblir oförändrad, inkomst- och utgiftsmålsättningarna, beslutsbaserade åtgärder som ingår i budgetpropositionen, målen i unionens tillväxt- och sysselsättningsstrategi och de landsspecifika rekommendationerna och utkastet till budgetplanen samt en bilaga om metoder och medel. Utkastet till budgetplanen för 2025 baserar sig på regeringens proposition om statsbudgeten för 2025 som till stora delar grundar sig på rambeslutet från våren 2024 och tilläggsbudgetarna för 2024.

Nyckelord finanspolitiken, budgetar, stabilitets- och tillväxtpakten

ISBN PDF 978-952-367-856-9 **ISSN PDF** 1797-9714

URN-adress <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-367-856-9>

Vuoden 2025 alustava talousarviosuunnitelma

Valtiovarainministeriön julkaisuja 2024:52		Teema	Talouspolitiikka
Julkaisija	Valtiovarainministeriö		
Yhteisötekijä	EU-sihteeristö		
Kieli	ruotsi	Sivumäärä	37

Tiivistelmä

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 473/2013 (asetus alustavien talousarviosuunnitelmien seuranta ja arviointia sekä euroalueen jäsenvaltioiden liiallisen alijäämän tilanteen korjaamisen varmistamista koskevista yhteisistä säännöksistä) mukaisesti euroalueen jäsenvaltiot toimittavat 15. lokakuuta mennessä tulevaa vuotta koskevat alustavat talousarviosuunnitelmansa (Draft Budgetary Plan, DBP) EU:lle.

Alustavat talousarviosuunnitelmat kuuluvat syksyisin toteutettavaan koordinoituun valvontamenettelyyn. Alustava talousarviosuunnitelma pitää sisällään tiedot makrotalouden ennusteista ja oletuksista, julkisen talouden tavoitteista, tulo- ja menoennusteista politiikan pysyessä muuttumattomana, tulo- ja menotavoitteista, talousarvioesitykseen sisältyvistä päätösperäisistä toimenpiteistä, unionin kasvu- ja työllisyysstrategian tavoitteista ja maakohtaisista suosituksista sekä 10.10. julkaistun ensimmäisen keskipitkän aikavälin suunnitelman ja alustavan talousarviosuunnitelman vertailusta sekä menetelmiä koskevan liitteen. Vuoden 2025 alustavan talousarviosuunnitelman pohjana toimivat hallituksen eduskunnalle antama vuoden 2025 valtion talousarvioesitys, joka perustuu pitkälti kevään 2024 kehyspäätökseen sekä vuoden 2024 lisätalousarvioihin.

Asiasanat talouspolitiikka, finanssipolitiikka, talousarviot, vakaus- ja kasvusopimus

ISBN PDF 978-952-367-856-9 **ISSN PDF** 1797-9714

Julkaisun osoite <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-367-856-9>

2025 Draft Budgetary Plan

Publications of the Ministry of Finance 2024:52		Subject	Economic Policy
Publisher	Ministry of Finance		
Group author	Secretariat for EU Affairs		
Language	Swedish	Pages	37

Abstract

Under Regulation (EU) No 473/2013 of the European Parliament and of the Council (regulation on common provisions for monitoring and assessing Draft Budgetary Plans and ensuring the correction of excessive deficit of the Member States in the euro area), euro area Member States are required to submit their Draft Budgetary Plans (DBPs) for the forthcoming year to the EU by 15 October.

The DBPs are part of the coordinated surveillance exercise, which takes place every autumn. The DBP contains the details of macroeconomic forecasts and assumptions, targets for general government finances, expenditure and revenue projections under the no-change scenario, expenditure and revenue targets, discretionary measures contained in the Budget proposal, the goals set out in the European Union's strategy for growth and jobs, and Country-Specific Recommendations, a comparison between the DBP as well as Finland's medium-term plan published 10 October and an appendix on methods. The 2025 Draft Budgetary Plan is based on the proposal for the 2025 Budget presented by the Government to Parliament, which is largely based on the spring 2024 spending limits decision and 2024 supplementary budgets.

Keywords economic policy, fiscal policy, budgets, Stability and Growth Pact

ISBN PDF 978-952-367-856-9 **ISSN PDF** 1797-9714

URN address <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-367-856-9>

Innehåll

1	Finlands första medelfristiga plan offentliggörs den 10 oktober 2024	7
2	Finland ansöker om aktivering av den nationella undantagsklausulen	9
3	Uppfyllelse av underskotts- och skuldskriterierna	11
4	Efterlevnaden av stabilitets- och tillväxtpaktens förebyggande del	17
5	Statsrådets bedömning av framstegen mot det medelfristiga målet	18
6	Finlands plan för återhämtning och resiliens samt uppdateringar av planen	19
7	Tabeller	21
7.1	Makroekonomiska prognoser	21
7.2	Utveckling av de offentliga finanserna	25
7.3	Prognoser för inkomster och utgifter när politiken antas förbli oförändrad	27
7.4	Inkomst- och utgiftsmål, offentliga samfunds utgifter enligt uppgifter	28
7.5	Diskretionära åtgärder som ingår i budgetpropositionen.....	29
7.6	Ökning av nettoutgifterna	31
	Bilagor	32
	Svar på de landsspecifika rekommendationerna.....	32
	Uppgifter om metoder	37

I utkastet till budgetplan för 2025 ingår en bedömning av utvecklingen av Finlands offentliga finanser och av efterlevnaden av de finanspolitiska reglerna åren 2023–2025.

1 Finlands första medelfristiga plan offentliggörs den 10 oktober 2024

EU:s nya finanspolitiska regler trädde i kraft den 30 april 2024. I reformen ersattes förordning 1466/97 om stabilitets- och tillväxtpaktens förebyggande del med den helt nya förordningen 2024/1263¹, och det gjordes ändringar i förordning 1467/97² om den korrigerande delen och i det så kallade budgetramdirektivet 2011/85³.

Den 10 oktober 2024 ska statsrådet godkänna Finlands första medelfristiga (finans- och strukturpolitiska) plan⁴ (*Medium-Term Fiscal-Structural Plan, MTP*) för 2025–2028, där den nettoutgiftsbana som ska anges i planen har en central ställning. Kommissionen utvärderar planen och rådet godkänner en serie rekommendationer om planen och nettoutgiftsbanan, som EU:s fortsatta finanspolitiska övervakning fokuserar på. Lagstiftningen om utkast till budgetplan ändrades inte i samband med reformen, men i utkastet till budgetplan baseras bedömningen av efterlevnaden av EU:s finanspolitiska regler i stor utsträckning på den nya finanspolitiska ramen. Den nationella finanspolitiska lagstiftningen har ännu inte ändrats, så till

-
- 1 Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1263 om en effektiv samordning av den ekonomiska politiken och om multilateral budgetövervakning samt om upphävande av rådets förordning (EG) nr 1466/97: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj>
 - 2 Rådets förordning (EU) 2024/1264 om ändring av förordning (EG) nr 1467/97 om påskyndande och klargörande av genomförandet av förfarandet vid alltför stora underskott: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2024/1264/oj>
 - 3 Rådets direktiv (EU) 2024/1265 om ändring av direktiv 2011/85/EU om krav på medlemsstaternas budgetramverk: <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2024/1265/oj>
 - 4 [Finlands medelfristiga plan 2025–2028 : Den medelfristiga finans- och strukturpolitiska planen](#)

denna del baseras bedömningen på den gällande nationella lagstiftningen. Det redogörs närmare för EU:s nya finanspolitiska regler i kapitel 1 i den medelfristiga planen, som offentliggörs den 10 oktober.

Revidering av den nationella finanspolitiska lagstiftningen

Enligt regeringsprogrammet stärks de nationella finanspolitiska reglerna och den lagstiftning som gäller dem så att de i allt högre grad stöder skuldållbarhet. Arbetet med att se över lagstiftningen har inletts i en arbetsgrupp vid finansministeriet och behandlas i statsrådets finanspolitiska ministerutskott. Utgångspunkten för reformarbetet är att skuldkvoten i de offentliga finanserna ska börja sjunka permanent. Vid beredningen tar man hänsyn till behovet av att säkerställa ett så omfattande parlamentariskt engagemang och så breda målsättningar som möjligt över valperioderna. Ändringarna i den nationella lagstiftningen ska ha genomförts vid utgången av 2025.

Vid revideringen av den nationella finanspolitiska lagstiftningen beaktas även det faktum att det medelfristiga målet (*Medium-Term Objective, MTO*) har strukits ur EU:s finanspolitiska regler. Det nuvarande medelfristiga målet (-0,5 procent i förhållande till BNP för det strukturella saldot i de offentliga finanserna, som är den minimnivå som Finland har förbundit sig till i den finanspolitiska överenskommelsen⁵), gäller så länge det ingår i den nationella finanspolitiska lagstiftningen. Enligt de nya finanspolitiska reglerna ska det i utkastet till budgetplan göras en bedömning av efterlevnaden 2024–2025 av den nettoutgiftsbana som ingår i den medelfristiga planen, i enlighet med kommissionens anvisningar för medlemsstaterna. Det är inte längre ändamålsenligt att göra bedömningen utifrån de gamla reglerna, det vill säga på basis av det strukturella underskottet och utgiftsregeln. Den bedömning av framstegen mot det medelfristiga målet som förutsätts i den nationella lagstiftningen och som gäller 2023 har gjorts baserat på efterlevnaden av de landsspecifika rekommendationerna.

5 Fördraget om stabilitet, samordning och styrning inom Ekonomiska och monetära unionen samt lagen om kraven på de fleråriga ramarna för de offentliga finanserna, som trädde i kraft den 1 januari 2013.

2 Finland ansöker om aktivering av den nationella undantagsklausulen

Enligt artikel 26 i förordning 2024/1263 kan en medlemsstat begära att rådet aktiverar den nationella undantagsklausulen om exceptionella omständigheter utanför medlemsstatens kontroll har en betydande inverkan på medlemsstatens offentliga finanser.

När den nationella undantagsklausulen är aktiverad får medlemsstaten avvika från den av rådet fastställda nettoutgiftsbanan på vissa villkor. Aktiveringen av den nationella undantagsklausulen får dessutom konsekvenser för bedömningen av förekomsten av alltför stora underskott.⁶ Om de exceptionella omständigheterna fortsätter får rådet på begäran av den berörda medlemsstaten och på kommissionens rekommendation förlänga undantagsklausulens giltighetstid med högst ett år i taget.⁷

6 Det bör särskilt noteras att det i artikel 2.5 i förordning 1467/97 anges att kommissionen och rådet, när rådet har fattat ett beslut om exceptionella omständigheter, får besluta om att inte konstatera att ett alltför stort underskott föreligger.

7 Artikel 26 i förordning 2024/1263: 1. Rådet får, på begäran av en medlemsstat och på kommissionens rekommendation som grundas på dess analys, inom fyra veckor efter kommissionens rekommendation anta en rekommendation som gör det möjligt för en medlemsstat att avvika från sin av rådet fastställda nettoutgiftsbana om exceptionella omständigheter utanför medlemsstatens kontroll har en betydande inverkan på den berörda medlemsstatens offentliga finanser, förutsatt att en sådan avvikelse inte äventyrar den finanspolitiska hållbarheten på medellång sikt. Rådet ska fastställa en tidsfrist för en sådan avvikelse. 2. Rådet får, på begäran av den berörda medlemsstaten och på kommissionens rekommendation, förlänga den period under vilken den medlemsstaten får avvika från den av rådet fastställda nettoutgiftsbanan, under förutsättning att det fortfarande råder exceptionella omständigheter. En förlängning kan beviljas mer än en gång. Varje förlängning ska emellertid omfatta högst ett år i taget.

Artikel 2.1 i förordning 2024/1264: Underskottet i den offentliga sektorns finanser ska anses överskrida referensvärdet undantagsvis, enligt artikel 126.2 a andra strecksatsen i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget), om det är resultatet av en allvarlig konjunkturedgång inom euroområdet eller inom unionen som helhet som rådet fastställt i enlighet med artikel 25 i förordning (EU) 2024/1263 eller av exceptionella omständigheter utanför regeringens kontroll som har stor inverkan på den berörda medlemsstatens offentliga finanser, i enlighet med artikel 26 i den förordningen.

Rysslands anfallskrig mot Ukraina har orsakat en betydande förändring i Finlands säkerhetspolitiska miljö. Enligt finansministeriets bedömning motsvarar denna situation exceptionella omständigheter enligt EU-lagstiftningen, vilka ligger utanför medlemsstatens kontroll och har en betydande inverkan på Finlands offentliga finanser. Finland ansöker därför om aktivering av den nationella undantagsklausulen för åren 2024–2025.

Förändringen i den säkerhetspolitiska miljön har omfattande negativa konsekvenser för Finlands ekonomi. Utöver de direkta konsekvenserna har även de indirekta konsekvenserna varit omfattande. Finlands export till och import från Ryssland har nästan upphört helt.⁸ Turismen från Ryssland har upphört helt och även antalet asiatiska turister har minskat avsevärt, vilket har påverkat tjänstesektorn. De finländska företagen har lyckats ersätta den ryska importen, men detta har lett till högre priser och försämrad tillgång (bl.a. inom skogssektorn). Detta har fått negativa konsekvenser för den finländska produktionens konkurrenskraft. De negativa konsekvenserna har även uppkommit via exportmarknaderna.

Anfallet har även påverkat förtroendet negativt. Efter det att kriget bröt ut har förtroendeindikatorerna för ekonomin varit klart sämre i Finland än i euroområdet i genomsnitt. Även ränteskillnaden mellan Finland och Tyskland när det gäller statliga lån har ökat, och företagens räntekostnader har stigit jämfört med medelvärdet i euroområdet. Den ekonomiska tillväxten var klart negativ (-1,2 %) år 2023, och även detta år kommer tillväxten att vara negativ.

Konsekvenserna för de offentliga finanserna är betydande, i synnerhet på grund av de ökade beredskapsutgifterna. Den ökande inflationen till följd av kriget medförde att de offentliga samfundens utgifter ökade särskilt 2023–2024, dels på grund av den snabba kostnadsökningen men även på grund av att de utgifter som var bundna till index ökade snabbt. Samtidigt har en svag konjunktur lett till en svag utveckling av skatteintäkterna. Underskottet i de offentliga finanserna ökade märkbart 2023, men underskred dock referensvärdet på 3 procent. År 2024 fortsatte underskottet i de offentliga finanserna att öka och överskred 3 procent av BNP. Trots de omfattande saneringsåtgärder som vidtagits inom de offentliga finanserna med avseende på 2025 är det möjligt att underskottet på nytt överskrider referensvärdet på 3 procent 2025.

8 Före anfallet var Rysslands andel av Finlands export cirka 4 procent och av importen cirka 10 procent.

3 Uppfyllelse av underskotts- och skuldkriterierna

Underskottskriteriet

Förfarandet vid alltför stora underskott på grund av avvikelser från underskottskriteriet (nedan EDP (underskott)) förblev i stort sett oförändrat i samband med reformen.

Enligt artikel 126.2 i fördraget ska kommissionen övervaka utvecklingen av budgetsituationen och den offentliga sektorns skuldsättning i medlemsstaterna i syfte att upptäcka allvarliga fel. Den ska särskilt undersöka om budgetdisciplin iakttas på grundval av följande två kriterier:

- a) Huruvida andelen av det förväntade eller faktiska underskottet i den offentliga sektorns finanser i procent av bruttonationalprodukten överstiger ett visst referensvärde, såvida inte
 - detta procenttal har minskat väsentligt och kontinuerligt och nått en nivå som ligger nära referensvärdet, eller
 - referensvärdet endast undantagsvis och övergående överskrids och procenttalet fortfarande ligger nära referensvärdet.

- b) Huruvida skuldsättningen i den offentliga sektorn i procent av bruttonationalprodukten överstiger ett visst referensvärde såvida inte detta procenttal minskar i tillräcklig utsträckning och närmar sig referensvärdet i tillfredsställande takt.

Ett överskridande av referensvärdet har vanligen ansetts vara ringa om underskottet har varit högst 3,5 procent av BNP⁹. Underskottet ska enligt artikel 2 i förordning 1467/97¹⁰ anses överskrida referensvärdet undantagsvis om det orsakas av exceptionella omständigheter som har konstaterats föreligga enligt artiklarna 25 eller 26 i förordning 2024/1263.

Överskridandet av referensvärdet anses enligt artikel 2 i förordning 1467/97 vara övergående om kommissionens budgetprognoser visar att underskottet kommer att understiga referensvärdet efter det att den allvarliga konjunkturedgången eller de exceptionella omständigheterna har upphört.

I vårens stabilitetsprogram¹¹ uppgick underskottet 2023 till 2,5 procent av BNP, medan underskottet för 2024 respektive 2025 enligt planen uppgår till 3,4 respektive 2,7 procent av BNP. I stabilitetsprogrammet bedömdes överskridandet av referensvärdet 2024 vara ringa och övergående samt ske undantagsvis.

I den rapport enligt artikel 126.3 som kommissionen offentliggjorde den 19 juni 2024¹² gjorde kommissionen bedömningen att Finlands underskott kommer att förbli nära referensvärdet och att överskridandet av referensvärdet är övergående. Därmed var det möjligt att vid bedömningen beakta de övriga faktorerna av betydelse. Övriga faktorer av betydelse var exempelvis den expansiva ökningen av nationellt finansierade primära löpande utgifter (diskretionära åtgärder på inkomstsidan ej inräknade), som berodde på den snabba och fortsatta pris- och kostnadsökningen, särskilt för inköpta tjänster och personalkostnader i kommunal förvaltning, samt ökningen av beredskapsrelaterade utgifter till följd av på Rysslands anfallskrig mot Ukraina.

9 Till exempel Luxemburg 2010.

10 Artikel 2.1 i förordning 1467/97: Underskottet i den offentliga sektorns finanser ska anses överskrida referensvärdet undantagsvis, enligt artikel 126.2 a andra strecksatsen i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget), om det är resultatet av en allvarlig konjunkturedgång inom euroområdet eller inom unionen som helhet som rådet fastställt i enlighet med artikel 25 i förordning (EU) 2024/1263 eller av exceptionella omständigheter utanför regeringens kontroll som har stor inverkan på den berörda medlemsstatens offentliga finanser, i enlighet med artikel 26 i den förordningen. Dessutom ska överskridandet av referensvärdet anses övergående om kommissionens budgetprognoser visar att underskottet kommer att understiga referensvärdet efter det att den allvarliga konjunkturedgång eller de exceptionella omständigheter som avses i det första stycket har upphört.

11 [Planen för de offentliga finanserna för 2025–2028](#), bilaga 6.

12 [REPORT FROM THE COMMISSION Belgium, Czechia, Estonia, Spain, France, Italy, Hungary, Malta, Poland, Slovenia, Slovakia and Finland Report prepared in accordance with Article 126\(3\) of the Treaty on the Functioning of the European Union](#)

I sin bedömning konstaterar kommissionen att man för Finlands del måste beakta att de förväntade uppgifterna präglas av osäkerhet och att Finlands underskott enligt prognosen kommer att ligga nära referensvärdet 2024 och sjunka under det 2025. Kommissionen övervakar därför budgetutvecklingen i Finland och gör en ny bedömning av situationen under hösten.

Enligt de senaste statistiska uppgifterna var saldot för de offentliga samfunden i förhållande till BNP -2,9 procent 2023.¹³ Enligt en oberoende prognos från finansministeriets ekonomiska avdelning försvagas saldot i de offentliga finanserna under innevarande år och kommer att vara -3,7 procent av BNP. Om den nettoutgiftsbana som presenteras i tabell 1.2 i Finlands medelfristiga plan följs är saldot -2,9 procent av BNP 2025 och -2,0 procent av BNP 2026. Enligt den oberoende prognosen är saldot -3,2 procent av BNP 2025 och -2,6 procent av BNP 2026.

Finansministeriet gör följande bedömning av huruvida överskridandet av referensvärdet för underskottet sker undantagsvis och är övergående och ringa:

- Överskridandet sker undantagsvis: Finland ansöker om aktivering av den nationella undantagsklausulen för åren 2024–2025, i enlighet med vad som anges i kapitel 2. Enligt finansministeriet är överskridandet av referensvärdet för underskottet därmed övergående.
- Överskridandet är ringa: Om överskridandet av referensvärdet för underskottet 2024 förverkligas enligt prognosen kommer det inte längre att vara ringa. Det bör dock noteras att kommissionen i juni beslutade att inte inleda förfaranden vid alltför stora underskott i en situation där överskridandet av referensvärdet för underskottet 2023 inte var ringa, men en korrigerande av det alltför stora underskottet inte krävde någon ytterligare anpassning av de offentliga finanserna.¹⁴ Enligt den oberoende prognosen kommer Finlands underskott 2025 precis att överskrida referensvärdet, men om nettoutgiftsbanan följs uppstår ett underskott på 2,9 procent 2025, vilket framgår av tabell 1.2 i den medelfristiga planen. Den omfattande anpassning utan ytterligare åtgärder som görs med avseende på 2025 motsvarar minst den

13 Utkastet till budgetplan grundar sig på statistiska uppgifter som fanns tillgängliga senast den 17 september 2024. Enligt statistiska uppgifter från den 18 september 2024 ökade underskottet 2023 till 2,99 procent av BNP och förblev under 3 procent.

14 Kommissionens rapport enligt artikel 126.3: "Eftersom det inte kommer att krävas någon ytterligare finanspolitisk anpassning för att Spanien ska få ned sitt underskott under referensvärdet skulle det inte vara till någon nytta att inleda ett förfarande vid alltför stora underskott i detta skede."

anpassning som skulle krävas av Finland i förfarandet vid alltför stora underskott.¹⁵ Enligt finansministeriets bedömning finns det risk för att överskridandet av referensvärdet inte är ringa, men å andra sidan skulle inledandet av förfarandet vid alltför stora underskott inte medföra ett större krav på anpassning, varför inledandet av förfarandet, med tanke på en jämlik behandling av medlemsländerna, inte skulle vara nödvändigt för att korrigera ett alltför stort underskott.

- Överskridandet är övergående: Enligt tabell 1.2 i den medelfristiga planen är Finlands planerade underskott mindre än 3 procent av BNP 2025. Dessutom ansöker Finland i detta utkast till budgetplan om aktivering av den nationella undantagsklausulen för åren 2024–2025. Enligt den oberoende prognosen kommer underskottet att sjunka under referensvärdet på 3 procent när de exceptionella omständigheterna har upphört 2026. Enligt finansministeriets bedömning är överskridandet av referensvärdet övergående.

Enligt artikel 2.4 i förordning (EG) nr 1467/97 kan rådet och kommissionen beakta faktorer av betydelse under de steg som föregår beslutet om förekomsten av ett alltför stort underskott, men endast om a) den offentliga skuldkvoten i förhållande till BNP inte överskrider referensvärdet på 60 procent eller b) om den offentliga skuldkvoten överskrider 60 procent och underskottet ligger nära referensvärdet samtidigt som överskridandet av referensvärdet är övergående.

Enligt artikel 2.3 b i förordning 1467/97 ska kommissionen vid bedömningen av huruvida underskottskriteriet uppfylls även beakta om nettoutgiftsbanan följs.¹⁶ Såsom det konstateras i kapitel 4 kommer Finland att följa den nettoutgiftsbana som ingår i planen. I detta sammanhang bör man även notera att rådet i juli 2024 rekommenderade att Finland vidtar följande åtgärder: "I linje med kraven i den reformerade stabilitets- och tillväxtpakten begränsa ökningen av nettoutgifterna under 2025 till en nivå som stadigt pressar ned den offentliga skulden så att den följer en sannolikt nedåtgående bana på medellång sikt och minskar det offentliga underskottet till under fördragets referensvärde på 3 % av BNP". Detta förverkligas enligt tabell 1.2 i den medelfristiga planen. Anpassningen 2025 är cirka 4,5 miljarder euro, det vill säga 1,6 procent av BNP.

15 För Finlands del skulle det anpassningskrav som fastställs inom EDP (underskott) vara mindre än om förfarandet inte inleds.

16 Utvecklingen av den offentliga sektorns finanser på medellång sikt, däribland särskilt storleken på den faktiska avvikelser från den nettoutgiftsbana som fastställts av rådet, uttryckt årligen och kumulativt enligt vad som uppmätts av kontrollkontot.

I den bedömning som avser 2025 ska man, såsom även anges i den medelfristiga planen, i utvecklingen för utgifterna även beakta de utgiftstoppar som är knutna till tidpunkten för försvarsinvesteringarna och leveranserna i samband med dem, vilka framför allt infaller 2025 och 2027. De största försvarsinvesteringarna gäller de anskaffningar som görs inom projekten F35 och Laivue 2020. Dessa försvarsinvesteringars andel av BNP är 0,5 procent 2025. Med beaktande av detta är den anpassning som görs med avseende på 2025 ännu mer omfattande.

Enligt finansministeriets bedömning finns det risk för att överskridandet av referensvärdet 2024 inte är ringa. Det bör dock noteras att det inte vore till någon nytta att inledande förfarandet vid alltför stora underskott, eftersom den anpassning som krävs inom ramen för förfarandet genomförs utan ytterligare åtgärder.

Skuldriteriet

Den största ändringen i stabilitets- och tillväxtpaktens korrigerande del gäller inledandet av förfarandet vid alltför stora underskott när skuldriteriet inte uppfylls (nedan EDP (skuld)). Enligt de nya reglerna kan medlemsstater vars offentliga skuld överskrider referensvärdet på 60 procent komma att omfattas av EDP (skuld) om det konstateras att de har avvikit från nettoutgiftsbanan. Liksom vid EDP (underskott) inleds förfarandet med en så kallad rapport enligt artikel 126.3 från kommissionen, där kommissionen bedömer hur kriterierna har uppfyllts när de avvikelser som registrerats i medlemsstatens kontrollkonto¹⁷ överskrider antingen 0,3 procentenheter av BNP årligen eller 0,6 procentenheter av BNP kumulativt.

När det gäller skuldriteriet kan EDP (skuld) även i fortsättningen inledas endast till följd av avvikelser som noterats baserat på utfallsuppgifter. Eftersom det första år som medlemsstaternas planer omfattar är 2025, bedöms uppfyllandet av skuldriteriet för första gången så att EDP (skuld) kan inledas våren 2026.

I den rapport enligt artikel 126.3 som kommissionen offentliggjorde den 19 juni 2024 konstaterades det att uppfyllandet av skuldriteriet inte bedöms i rapporten på grund av reformen av de finanspolitiska reglerna och ändringarna i skuldriteriet.

¹⁷ Kontrollkontot är ett element som ingår i den förebyggande delen, med vilket man för varje medlemsstat följer upp noterade avvikelser från den nettoutgiftsbana som rådet fastställt.

De offentliga samfundens skuldkvot var 76,6 procent av BNP 2023. Enligt den oberoende prognosen ökar skuldkvoten till 81,7 procent 2024. Enligt tabell 1.2 i den medelfristiga planen ökar skuldkvoten till 83,2 procent 2025 och börjar minska 2027. Enligt den oberoende prognosen ökar skuldkvoten till 84,0 procent 2025.

Finansministeriets bedömning av efterlevnaden av nettoutgiftsbanan presenteras i kapitel 4.

4 Efterlevnaden av stabilitets- och tillväxtpaktens förebyggande del

Finland omfattas av den förebyggande delen av stabilitets- och tillväxtpakten och¹⁸ av de krav i den förnyade förebyggande delen som gäller efterlevnad av den nettoutgiftsbana som fastställts i den medelfristiga planen samt kraven enligt ramverket för planen.

När det gäller 2023 är finansministeriets bedömning att det i Finland rådde exceptionella omständigheter enligt de då gällande finanspolitiska reglerna i och med att den ekonomiska tillväxten var starkt negativ. Med beaktande av detta är finansministeriets bedömning att Finland i stort har följt de finanspolitiska rekommendationerna, som utvärderas närmare i bilaga 1 där man även behandlar Finlands svar på rekommendationerna för 2024 och 2025.

Den anpassning med avseende på 2024 som Finland har förbundit sig till i den medelfristiga planen motsvarar utgiftsutvecklingen enligt den oberoende prognosen, och ökningen av nettoutgifterna är 3,7 procent. Enligt den medelfristiga planen kommer ökningen av nettoutgifterna att vara 1,6 procent 2025, och regeringen har förbundit sig att följa detta.

Tabell. Den nettoutgiftsbana som presenteras i medelfristiga planen och motsvarande variabler

	2024	2025
Nettoutgiftsbana	3,7	1,6
Offentliga samfund sammanlagt	-3,7	-2,9
Offentliga samfund strukturell saldo	-1,6	-1,1
Offentliga samfund strukturell primärsaldo	-0,4	0,4
Offentliga samfund bruttoskuld	81,7	83,2

*Data för övriga år presenteras i medelfristiga planen

Enligt finansministeriets bedömning iakttar Finland de finanspolitiska rekommendationerna 2024 och 2025.

18 Ett land anses omfattas av den förebyggande delen när det inte omfattas av förfarandet vid alltför stora underskott på basis av någotdera kriteriet.

5 Statsrådets bedömning av framstegen mot det medelfristiga målet

Enligt statsrådets bedömning har Finland i stort iakttagit den landsspecifika rekommendationen om de offentliga finanserna 2023, med beaktande av de då rådande exceptionella omständigheterna. Enligt 3 § 1 mom. i den finanspolitiska lagen (869/2012) ska statsrådet vidta de åtgärder som statsrådet anser behövliga för att korrigera de offentliga finansernas stabilitet och hållbarhet, om det enligt dess bedömning finns en sådan betydande avvikelse i det strukturella saldot i de offentliga finanserna som kan äventyra uppnåendet av det medelfristiga målet. Statsrådet ska bedöma frågan i samband med övervakningen och den samlade bedömningen av de offentliga finanserna eller efter det att Europeiska unionens råd påpekat saken i sitt yttrande om Finlands stabilitetsprogram.

6 Finlands plan för återhämtning och resiliens samt uppdateringar av planen

Finlands plan för återhämtning och resiliens (RRP) godkändes av statsrådet den 27 maj 2021.

Den 4 oktober 2021 meddelade kommissionen sin bedömning av Finlands plan samt ett förslag till rådets genomförandebeslut i fråga om planen. Rådet godkände planen den 29 oktober 2021.

En uppdatering som inbegrep Finlands kapitel om REPowerEU godkändes av rådet den 8 december 2023, och genomförandet av de åtgärder som fastställdes i kapitlet har inletts enligt tidsplanen. Därefter har planen för återhämtning och resiliens uppdaterats en tredje gång, och uppdateringen godkändes av rådet den 16 juli 2024. Uppdateringen gällde 16 åtgärder i fråga om vilka det var osäkert om målen eller delmålen uppnås före slutet av 2026.

Tabell. Effekterna av Faciliteten för återhämtning och resiliens (RRF) på prognoser

Inkomster från RRF-bidrag (% av BNP)							
	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
RRF-bidrag som ingår i inkomstprognoserna		0,01	0,05	0,07	0,21	0,20	0,13
Utbetalningar av RRF-bidrag från EU		0,00	0,10	0,08	0,21	0,17	0,20
Utgifter finansierade med RRF-bidrag (% av BNP)							
	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Löntagarersättningar D.1		0,00	0,02	0,01	0,03	0,03	0,02
Insatsförbrukning P.2		0,00	0,01	0,02	0,03	0,03	0,02
Socialskyddsavgifter D.62+D.632							
Ränteutgifter D.41							
Subventioner D.3		0,00	0,01	0,02	0,03	0,03	0,02
Övriga inkomstöverföringar D.7							
TOTALA UTGIFTER		0,01	0,05	0,07	0,21	0,20	0,13
Fast bruttoinvestering P.51g		0,00	0,00	0,00	0,04	0,04	0,02
Kapitaltransfereringar		0,00	0,01	0,01	0,09	0,07	0,05
Investeringar och kapitaltransfereringar sammanlagt		0,00	0,01	0,02	0,13	0,11	0,07

7 Tabeller

7.1 Makroekonomiska prognoser¹⁹

Tabell 0.i). Grundläggande antaganden

	2023	2024	2025
3 mån. euribor	3,4	3,7	2,5
Obligationsränta 10 år	3,0	2,9	2,7
USD/EUR-valutakurs	1,1	1,1	1,1
Effektiv nominell växelkurs (Finland)	4,1	1,2	0,6
Global BNP-tillväxt (exklusive EU)	3,6	3,5	3,6
BNP-tillväxten i EU	0,5	0,7	1,5
BNP-tillväxten på de viktigaste exportmarknaderna	-2,7	0,7	4,2
Världshandelns tillväxt	-1,8	1,5	4,6
Råolja (USD/fat)	82,0	81,6	75,4

19 Prognosen i utkastet till budgetplan, som också användes som underlag vid utarbetandet av statens budgetproposition, har utarbetats på finansministeriets ekonomiska avdelning. Prognosen är oberoende och dess formella oberoende bygger på den så kallade fipo-lagen (lagen om ändring av lagen om sättande i kraft av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i fördraget om stabilitet, samordning och styrning inom Ekonomiska och monetära unionen och om tillämpning av fördraget samt om kraven på de fleråriga ramarna för de offentliga finanserna, 79/2015).

Tabell 1a. Makroekonomiska utsikter

	2023	2023	2024	2025
	nivå	förändring, %		
1. Real BNP	230,9	-1,2	-0,2	1,7
Varav				
1.1. De budgetära åtgärdernas beräknade inverkan på den ekonomiska tillväxten	-	-	-	-
2. Potentiell BNP	236,8	1,4	1,2	1,0
bidrag:		0,5	0,4	0,3
– arbetsinsats		0,2	0,2	0,3
– kapital		-0,1	0,0	0,1
– totalproduktivitet	-	-	-	-
3. Nominell BNP	274,9	2,7	1,5	3,9
4. Privata konsumtionsutgifter	123,4	0,2	0,9	1,4
5. Offentliga konsumtionsutgifter	58,3	3,4	0,5	-0,5
6. Kapitalbildning	48,9	-8,8	-1,3	5,7
7. Lagerförändring (% av BNP)	0,0	0,0	0,0	0,0
8. Export av varor och tjänster	92,9	-0,1	-1,1	4,0
9. Import av varor och tjänster	91,5	-6,6	0,2	4,4
Inverkan på BNP-tillväxten, %-enheter				
10. Inhemsk efterfrågan på slutprodukter	241,0	-1,2	0,3	1,9
11. Lagerförändring	0	-3,1	0,0	0,0
12. Nettoexport	1,3	3,1	-0,5	-0,2

Tabell 1b. Prisutveckling

	2023	2024	2025
	förändring, %		
1. BNP-deflator	3,9	1,7	2,1
2. Deflator för privat konsumtion	4,4	1,3	2,0
3. Harmoniserat konsumentprisindex	4,3	1,2	2,2
4. Deflator för offentlig konsumtion	5,9	3,0	3,5
5. Investeringsdeflator	4,9	1,2	0,8
6. Exportprisdeflator	-4,8	-0,7	1,9
7. Importprisdeflator	-2,7	-0,8	1,7

Tabell 1c. Utvecklingen på arbetsmarknaden

	2023	2023	2024	2025
	nivå	förändring, %		
1. Sysselsättning, 1 000 personer	2 628	0,3	-0,5	0,7
2. Sysselsättning, 1 000 000 arbetade timmar	433,3	0,3	-1,0	0,6
3. Arbetslöshetsgrad (%)	204	7,2	8,0	7,6
4. Arbetsproduktivitet, personer	87,9	-1,5	0,3	1,0
5. Arbetsproduktivitet, antal arbetade timmar	533,0	-1,5	0,8	1,1
6. Löntagarersättning	131,9	4,9	1,2	4,7
7. Löntagarersättning per anställd	50,2	4,6	1,7	4,0

Tabell 1d. Sektorspecifika saldon

	2023	2024	2025
	% av BNP		
1. Finlands nettoutlåning till utlandet	-1,2	-1,1	-1,1
varav:			
– Saldo för varor och tjänster	-0,3	-0,7	-0,8
– Saldo för produktionsfaktorsersättningar och inkomstöverföringar	-0,8	-0,2	-0,2
– Kapitalöverföringar, netto	-1,1	-0,9	-1,0
2. Den privata sektorns nettoutlåning	1,3	2,2	1,7
3. Den offentliga sektorns nettoutlåning	-2,9	-3,7	-3,2
4. Statistisk differens	0,4	0,4	0,4

7.2 Utveckling av de offentliga finanserna²⁰

Tabell 2.a Utveckling av de offentliga finanserna uppdelade enligt delsektorer

	2024	2025
Nettoutlåning enligt delsektorer	% av BNP	
1. Offentliga samfund sammanlagt	-3,7	-3,2
2. Staten	-3,2	-3,7
3. -	-	-
4. Lokalförvaltningen	-1,1	-0,9
5. Socialskyddsfonder	0,6	1,4
6. Ränteutgifter	1,3	1,5
7. Primärt saldo	-2,4	-1,7
8. Engångsåtgärder	0,0	0,0
9. Real BNP-tillväxt, förändring i %	-0,2	1,7
10. Potentiell BNP, förändring i %	1,2	1,0
bidrag:		
– arbetsinsats	0,4	0,3
– kapitalinsats	0,2	0,3
– totalproduktivitet	0,0	0,1
11. Produktionsgap	-2,8	-1,7
12. Konjunkturrelaterad komponent i det finansiella sparandet	-1,6	-1,0
13. Konjunkturrensat finansiellt sparande	-2,0	-2,2
14. Konjunkturrensat primärsaldo	-0,8	-0,7
15. Strukturellt saldo	-2,0	-2,2

²⁰ Baserat på den oberoende prognosen.

Tabell 2.b Utveckling av de offentliga samfundens skuldsättning

	2024	2025
	% av BNP	
1. Bruttoskuld	81,7	84,0
2. Förändring i bruttoskuld, %-enheter	5,1	2,3
Bidrag till förändringar i bruttoskulden, %-enheter		
3. Primärt saldo	2,4	1,7
4. Ränteutgifter	1,3	1,5
5. Flödes-/stockjustering	1,4	-0,8
varav:		
– Differenser mellan statistikföring enligt kassa- och prestationsprincipen	0,8	0,5
– Finansiella tillgångars nettoökning	1,0	1,4
– varav:		
– privatiseringsintäkter	-0,2	-0,1
– värderingseffekter och övrigt	-0,3	-2,8
Implicit räntesats på skuld	1,7	1,9
Andra relevanta variabler		
6. Likvida finansiella tillgångar	-	-
7. Finansiella nettoskulder	-	-
8. Amortering på statens skulder (befintliga skuldebrev)	-	-
9. Valutaskuldens andel	-	-
10. Genomsnittlig maturitet för statens skulder	-	-

7.3 Prognoser för inkomster och utgifter när politiken antas förbli oförändrad

Tabell 3. Offentliga samfunds utgifts- och inkomstberäkningar som baserar sig på oförändrad politik, uppdelade enligt huvudkomponenter

	2024	2025
Offentliga sektorn	% av BNP	
1. Totala inkomster vid oförändrad politik	54,0	54,2
varav:		
1.1. Skatter på produktion och import	13,1	13,3
1.2. Inkomstskatter	16,7	16,7
1.3. Kapitalskatter	0,4	0,3
1.4. Socialskyddsavgifter	11,6	11,9
1.5. Förmögenhetsinkomster	4,5	4,5
1.5. Övriga intäkter	7,6	7,5
varav: skattesats	42,0	42,4
2. Totala utgifter vid oförändrad politik	57,7	57,5
varav:		
2.1. Löntagaresättningar (löner + arbetsgivares socialskyddsavgifter)	13,2	13,1
2.2. Insatsförbrukning	12,7	12,6
2.3. Sociala inkomstöverföringar	22,5	21,9
varav arbetslöshetsersättningar	1,6	1,5
2.4. Ränteutgifter	1,3	1,5
2.5. Subventioner	1,0	1,0
2.6. Fast bruttoinvestering	4,2	4,9
2.7. Kapitaltransfereringar	0,3	0,1
2.8. Övriga utgifter	2,5	2,5

7.4 Inkomst- och utgiftsmål, offentliga samfunds utgifter enligt uppgifter²¹

Tabell 4. Offentliga samfunds inkomster och utgifter, uppdelade enligt huvudkomponenter

	2024	2025
Offentliga sektorn	% av BNP	
1. Inkomster sammanlagt	54,0	54,2
varav:		
1.1. Skatter på produktion och import	13,1	13,3
1.2. Inkomstskatter	16,7	16,7
1.3. Kapitalskatter	0,4	0,3
1.4. Socialskyddsavgifter	11,6	11,9
1.5. Förmögenhetsinkomster	4,5	4,5
1.5. Övriga intäkter	7,6	7,5
varav: skattesats	42,0	42,4
2. Utgifter sammanlagt	57,7	57,4
varav:		
2.1. Löntagaresättningar	13,2	13,1
2.2. Insatsförbrukning	12,7	12,6
2.3. Sociala inkomstöverföringar	22,5	21,9
varav arbetslöshetsersättningar	1,6	1,5
2.4. Ränteutgifter	1,3	1,5
2.5. Subventioner	1,0	1,0
2.6. Fast bruttoinvestering	4,2	4,8
2.7. Kapitaltransfereringar	0,3	0,1
2.8. Övriga utgifter	2,5	2,5

21 Baserat på den oberoende prognosen.

7.5 Diskretionära åtgärder som ingår i budgetpropositionen

Tabell 5.a Diskretionära åtgärder som vidtagits av de offentliga samfunden

Förteckning över åtgärder*	Detaljerad beskrivning	Mål	Bokföringsprincip	Godkännandestatus	Budgetkonsekvenser		
					2023	2024	2025
					% av BNP		
Hushållens inkomstskatter	Hushållens inkomstskatter		prestationsprincipen	största delen godkänd**	-	-	0,0
Samfunds-skatter	Samfunds-skatter		prestationsprincipen	största delen godkänd**	-	-	0,0
Indirekta skatter	Indirekta skatter		prestationsprincipen	största delen godkänd**	-	-	0,4
Socialskydds-avgifter	Socialskydds-avgifter		prestationsprincipen	föreslagen***	-	-	0,3
Utgiftsåtgärder	Utgiftsåtgärder		prestations-/kassapprincipen	största delen godkänd**	-	-	-0,4

* Många av åtgärderna uppfyller inte kriteriet för storleksklass (0,05 procent av BNP), varför åtgärderna har räknats samman och delats in i större kategorier. Vissa åtgärder är tillfälliga, men merparten är bestående.

** Riksdagen fattar beslut om dessa hösten 2024.

*** Social- och hälsovårdsministeriet fastställer dessa hösten 2024.

Tabell 5.b Statliga diskretionära åtgärder

Förteckning över åtgärder*	Detaljerad beskrivning	Mål	Bokföringsprincip	Godkännandestatus	Budgetkonsekvenser		
					2023	2024	2025
					% av BNP		
Hushållens inkomstskatter	Hushållens inkomstskatter		prestationsprincipen	största delen godkänd**	-	-	0,0
Samfunds-skatter	Samfunds-skatter		prestationsprincipen	största delen godkänd**	-	-	0,0
Indirekta skatter	Indirekta skatter		prestationsprincipen	största delen godkänd**	-	-	0,4
Utgifts-åtgärder	Utgifts-åtgärder		prestations-/kassapprincipen	största delen godkänd**	-	-	-0,4

* Många av åtgärderna uppfyller inte kriteriet för storleksklass (0,05 procent av BNP), varför åtgärderna har räknats samman och delats in i större kategorier. Vissa åtgärder är tillfälliga, men merparten är bestående.

** Riksdagen fattar beslut om dessa hösten 2024.

7.6 Ökning av nettoutgifterna²²

Tabell 6. Ökning av nettoutgifterna

	2023 (nivå)	2023 (% av BNP)	2024 (% av BNP)	2025 (% av BNP)
1. Totala utgifterna	155,0	56,4	57,7	57,4
2. Ränteutgifter	3,2	1,2	1,3	1,5
3. Konjunkturrella arbetslöshetsutgifter	0,3	0,1	0,2	0,2
4. Utgifter som finansieras genom överföringar från EU	1,0	0,4	0,4	0,4
4a. varav: investeringar	0,2	0,1	0,0	0,0
5. Nationell medfinansiering av EU-program	0,6	0,2	0,2	0,2
6. Engångsutgifter (nivåer, exkl. EU-finansierade)	0,0	0,0	0,0	0,0
7. Nationellt finansierade primära nettoutgifter (före DI) (= 1-2-3-4-5-6)	149,9	54,5	55,5	55,1
8. Diskretionära intäktsmätt (excl. engångsinkomst, inkrementell påverkan)	-	-	-0,2	0,8
9. Nationellt finansierade primära nettoutgifter (efter DI) (= 7 - 8)	-	-	55,7	54,3
			2024 (förändrings- takt)	2025 (förändrings- takt)
10. Nominell BNP-tillväxt (g) (tillväxttakt)	-	-	1,5	3,9
11. Nettoutgiftstillväxt (tillväxttakt)	-	-	3,7	1,7

22 Baserat på den oberoende prognosen.

Bilagor

Svar på de landsspecifika rekommendationerna

I de landsspecifika rekommendationer som rådet antog i juli 2022 rekommenderades Finland att i fråga om de offentliga finanserna under 2023 säkerställa att tillväxten i de nationellt finansierade primära löpande utgifterna är i linje med en neutral inriktning på politiken, med beaktande av ett fortsatt tillfälligt och riktat stöd till de hushåll och företag som drabbas hårdast av de höjda energipriserna och till människor som flyr från Ukraina. Finland bör vara redo att anpassa de löpande utgifterna efter den föränderliga situationen. Finland bör öka de offentliga investeringarna för den gröna och den digitala omställningen och för energitrygghet med beaktande av REPowerEU-initiativet, inbegripet med hjälp av faciliteten för återhämtning och resiliens och andra unionsmedel. Under perioden efter 2023 bör Finland bedriva en finanspolitik som syftar till att på medellång sikt uppnå en återhållsam offentligfinansiell ställning. Finland bör lägga fram politiska förslag till reformen av den sociala tryggheten, som syftar till att öka effektiviteten i systemet för sociala förmåner, förbättra incitamenten att arbeta och även stödja de offentliga finansernas långsiktiga hållbarhet.

År 2023 var den finanspolitiska inriktningen i Finland blygsamt stimulerande och inflationen var hög. Tillväxten i de nationellt finansierade primära löpande utgifterna (diskretionära åtgärder på inkomstsidan ej inräknade) var delvis en följd av stödet till personer som flytt kriget i Ukraina, en snabb och fortgående pris- och kostnadsökning, särskilt för inköpta tjänster och personalkostnader i kommunal förvaltning, samt ökningen av beredskapsrelaterade utgifter till följd av Rysslands anfallskrig mot Ukraina.

Finansministeriet bedömer att Finland i stort sett följer den rekommenderade finanspolitiska inriktningen för 2023.

Som ett led i genomförandet av Finlands plan för återhämtning och resiliens har man beslutat om omfattande åtgärder för en ren omställning. För att stärka energisjälvförsörjningen och försörjningsberedskapen beslutade Finland om ett åtgärdspaket, vars syfte är att avsevärt påskynda utfasningen av fossila energikällor och stödja införandet av ny teknik. I den tidigare planen för de offentliga finanserna ingick tillägg för tillståndsförfaranden och andra administrativa förfaranden samt

för digitalisering i syfte att stimulera investeringar i den gröna omställningen. Trots minskningen av Finlands slutliga tilldelning inriktas en betydande del av planen för återhämtning och resiliens på främjande av den dubbla omställningen.

I de landsspecifika rekommendationer som rådet antog i juli 2023 rekommenderades Finland att i fråga om de offentliga finanserna under 2023 och 2024 avveckla de gällande krisstödåtgärderna på energiområdet och använda besparingarna för att minska underskottet i de offentliga finanserna så snart som möjligt under 2023 och 2024. Om nya ökning av energipriset skulle kräva nya eller fortsatta stödåtgärder, bör Finland säkerställa att sådana stödåtgärder är inriktade på att skydda utsatta hushåll och företag, är finanspolitiskt överkomliga och bevarar incitamenten till energibesparingar. Finland bör säkerställa en försiktig finanspolitik, särskilt genom att begränsa den nominella ökningen av nationellt finansierade primära nettoutgifter under 2024 till högst 2,2 procent. Finland bör även upprätthålla nationellt finansierade offentliga investeringar och säkerställa ett effektivt utnyttjande av bidrag från faciliteten och andra unionsmedel, särskilt för att främja den gröna och den digitala omställningen. För perioden efter 2024 bör Finland fortsätta att eftersträva en finanspolitisk strategi på medellång sikt med gradvis och hållbar konsolidering, i kombination med investeringar och reformer som leder till högre hållbar tillväxt, för att uppnå en återhållsam offentligfinansiell ställning på medellång sikt. Finland bör fortsätta med reformen av det sociala trygghetssystemet för att öka effektiviteten i det sociala förmånssystemet, vilket skulle öka incitamenten till arbete och även stödja den långsiktiga hållbarheten i de offentliga finanserna.

Enligt finansministeriets nuvarande uppskattning överstiger ökningen av de nationellt finansierade primära utgifterna den ökning på 2,2 procent 2024 som rådet rekommenderar, trots regeringsprogrammets omfattande åtgärds paket. Utgiftsökningen inom de offentliga finanserna kommer dock att begränsas 2024 i enlighet med rekommendationen, och de främsta åtgärderna gäller, i linje med ovanstående, bland annat åtgärderna inom de olika stöden för boende, ändringarna i utkomstskyddet för arbetslösa, indexfrysningen av förmåner samt minskningarna av finansieringen för trafikledsprojekt och av finansieringen för utvecklingsarbete. Enligt finansministeriets bedömning kommer Finland således 2024 att avvika från rekommendationen om ökningen av de primära nettoutgifterna, men Finland har efter hösten 2023 dämpat utgiftsökningen såsom Eurogruppen uppmanade i sitt uttalande.

Alla energistödsåtgärder för 2022 och 2023 har avslutats som planerat och inga nya sådana åtgärder planeras. För att stärka energisjälvförsörjningen och försörjningsberedskapen har Finland beslutat om ett åtgärds paket vars syfte är att avsevärt påskynda utfasningen av fossila energikällor och stödja införandet av ny teknik.

För att stimulera investeringar i anslutning till den rena omställningen har det gjorts tillägg till tillståndsförfaranden och andra administrativa förfaranden och digitalisering. Trots minskningen av Finlands slutliga tilldelning inriktas en betydande del av planen för faciliteten för återhämtning och resiliens på främjande av den dubbla omställningen.

Under perioden genomför regeringen ett omfattande investeringsprogram av engångskaraktär på 4 miljarder euro, av vilket en betydande del används för att stödja ekonomisk tillväxt, infrastrukturprojekt och järnvägstransporter. Via investeringspaketet fördelas dessutom medel till spetsprojekten för ren energi i Finland, till investeringar för effektfullare social- och hälsovårdstjänster, till att avveckla vårdköer och till näringspolitiska ändamål. Investeringspaketet förväntas främja den gröna omställningen, regionernas konkurrenskraft, energisjälvförsörjningen och moderniseringen av järnvägsnätet. Samtidigt upprätthåller investeringspaketet offentliga investeringar och bidrar till en hållbar ekonomisk tillväxt i ett läge där man försöker begränsa ökningen av utgifterna inom de offentliga finanserna.

Enligt målscenariot i stabilitetsprogrammet börjar de offentliga samfundens underskott minska efter 2024. Det betydande åtgärds paket som ingår i regeringsprogrammet säkerställer tillsammans med de ytterligare åtgärderna att Finland efter 2024 fortsätter att följa en finanspolitisk strategi på medellång sikt med gradvis och hållbar konsolidering, i kombination med investeringar och reformer som leder till högre hållbar tillväxt, för att uppnå en återhållsam offentligfinansiell ställning på medellång sikt.

Enligt finansministeriets bedömning, som ingick i vårens stabilitetsprogram, iakttog Finland i stort kraven i stabilitets- och tillväxtpaktens förebyggande del och de finanspolitiska rekommendationer som gavs till Finland 2023. Våren 2024 gjorde kommissionen och rådet bedömningen att det finns risk för att Finland inte följer de finanspolitiska rekommendationerna när det gäller ökningen av nettoutgifterna.

Rådet rekommenderar att Finland vidtar följande åtgärder 2024–2025:

- i) I god tid lämna in den medelfristiga finans- och strukturpolitiska planen. I linje med kraven i den reformerade stabilitets- och tillväxtpakten begränsa ökningen av nettoutgifterna under 2025 till en nivå som stadigt pressar ned den offentliga skulden så att den följer en sannolikt nedåtgående bana på medellång sikt och minskar det offentliga underskottet till under fördragets referensvärde på 3 procent av BNP. Fortsätta med reformen av det sociala trygghetssystemet för att öka effektiviteten i det sociala förmånssystemet, vilket skulle öka incitamenten till arbete och stödja den långsiktiga hållbarheten i de offentliga finanserna.

- ii) Ta itu med nya förseningar för att möjliggöra ett fortsatt samt snabbt och effektivt genomförande av återhämtnings- och resiliensplanen, däribland REPowerEU-kapitlet, och säkerställa slutförandet av reformer och investeringar senast i augusti 2026. Påskynda genomförandet av de sammanhållningspolitiska programmen. Inom ramen för halvtidsöversynen fortsätta att fokusera på de överenskomna prioriteringarna, samtidigt som man beaktar de möjligheter som initiativet för den europeiska plattformen för strategisk teknik erbjuder för att förbättra konkurrenskraften.
- iii) Ta itu med arbetskrafts- och kompetensbrist genom omskolning och fortbildning av arbetskraften och en breddning av den högre utbildningen, särskilt inom sådana utbildningsområden som är de mest efterfrågade på arbetsmarknaden. Säkerställa att social- och hälsovårdsreformen förbättrar tillgången till och tillhandahållandet av tjänster och åtgärdar ineffektivitet.

Svaret på de strukturella rekommendationerna har behandlats i Finlands nationella reformprogram²³ och i Finlands första medelfristiga plan.

Enligt finansministeriets bedömning ska vid bedömningen av efterlevnaden av den landsspecifika rekommendation som gäller de offentliga finanserna följande beaktas:

Utöver de åtgärder som beslutades i regeringsprogrammet har regeringen den 16 april 2024, i syfte att nå de finanspolitiska målen, beslutat om ytterligare åtgärder som ska stärka de offentliga finanserna med cirka 3 miljarder euro. De största enskilda sparåtgärderna i euro är de åtgärder som minskar statsförvaltningens omkostnader, kommunernas uppgifter och skyldigheter och finansieringen av yrkesutbildningen. Dessutom dämpar man ökningen i kostnaderna för social- och hälsovården och förbättrar förutsättningarna för de välfärdsområden som lider brist på arbetskraft att ordna lagstadgade tjänster. De viktigaste åtgärderna är att personaldimensioneringen inom heldygnsomsorgen för äldre sänks, att skärpningarna i vårdgarantin inom primärvården och mun- och tandvården slopas (vårdgarantin återställs till 2022 års nivå), att kundavgifterna höjs och att vissa tjänster inom socialvården och den specialiserade sjukvården lämnas utanför den offentliga tjänsteproduktionen.

23 [Finlands nationella reformprogram 2024](#)

De viktigaste skatteåtgärderna är höjningen av den allmänna mervärdesskatte- och försäkringspremieskattesatsen till 25,5 procent, skärpningen av beskattningen av pensionsinkomst, minskningen av hushållsavdraget samt höjningen av miljöskatterna och hälsoskatterna, exempelvis mervärdesskattesatsen för sötsaker och tobaksskatten.

Därtill har regeringen beslutat om nya tillväxtåtgärder som syftar till att vända den försvagade tillväxt- och investeringstrenden. Sådana åtgärder är exempelvis införandet av en skattegottgörelse för stora investeringar i ren omställning. Som en del av tillväxtpaketet stärker regeringen också möjligheterna för statens kapitalplaceringsbolag Tesikoncernen att främja investeringar genom att omfördela statens placeringstillgångar till koncernen till ett belopp av sammanlagt 300 miljoner euro. Omfördelningen är avsedd för direktinvesteringar. Produktivitetstillväxten stöds också till exempel genom ytterligare satsningar på forsknings- och utvecklingsverksamhet enligt lagen om FoU-finansiering.

Uppgifter om metoder

Makroprognosen baserar sig på expertåsikter, finansministeriets DSGE-modell (se t.ex. Ekonomisk översikt, hösten 2017, s.17), en faktormodell på kort sikt samt partialmodeller. Prognosen för de offentliga finanserna baserar sig på bland annat makroprognosen på kort sikt, kalkyler på medellång sikt, budgetpropositionerna, rambesluten, prognoserna om skatteunderlag, ändringarna i beskattningsgrunderna och därpå baserade detaljerade uppskattningar av skatteintäkter, kommunekonomiprogrammet samt besluten om socialskyddsavgifter och sociala förmåner.

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

FINANSMINISTERIET
Snellmansgatan 1 A
PB 28, 00023 STATSRÅDET
Telefon 0295 160 01
finansministeriet.fi

ISSN 1797-9714 (pdf)
ISBN 978-952-367-856-9 (pdf)

Oktober 2024